

דבר העורך

יערף כפמטר לקחי

מבחן כשרות לפרגולה: כתוב בפסוק (דברים פרק לב פסוק ב) יערף כפמטר לקחי. ודרשו חז"ל (ספרי פסקא שו ד"ה דבר אחר, ועוד מדרשים), את הפסוק, יערף הכוונה לכנוס, כפמטר הכוונה כמו שכונסים את המטר לבור, לקחי זה התורה, שנאמר (משלי פרק ד פסוק ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו.

ומכאן למדו, שלעולם צריך לכנוס דברי תורה כללים ולהוציאם פרטים, כי אם תכנסם פרטים, מייגעים אותך ואינך יודע מה לעשות.

משל לאדם שהלך בדרך עם מאה או מאתיים זוז להוצאות הדרך, אם הם פרוטות, מייגעים אותו, אבל כאשר מצרפם בסלעים, פורט ומוציאן בכל מקום שירצה.

דברי הספרי שייכים גם לענייננו, בסוגיא של סיכוך על גבי פרגולה כמו בעוד הרבה סוגיות בהלכה, שיש הרבה סוגי פרגולות, ואם נפרט ונכתוב את כל הסוגים והצורות אין לדבר סוף, ולכן צריך לדעת ברור את כללי ההלכה היסודיים כדיני סוכה, לפיהם אפשר לחשב בכל סוג פרגולה איך דינו לגבי הכשר סוכה.

אדם שיש לו פרגולה קבועה בבית, ורוצה לקבוע שם את סוכתו, עליו לערוך 'מבחן כשרות' לפרגולה שלו, כאשר המבחן הראשון הוא על החומר גלם ממה הוא עשוי, יש פרגולות שהם חלק מהמבנה, עשויות מבטון ודינם כקרקע. מאידך יש פרגולות מורכבות שאינם חלק מהמבנה, בהם יש עשויות אלומיניום שפסולים לסיכוך כדין דבר המקבל טומאה, ויש עשויות מעץ שבעיקרון כשרים לסיכוך בכפוף לכל התנאים של סכך כשר.

התועלת בגיליון שלפנינו, לתת כלים למעיין לדעת מה לבדוק ואיך להיות 'שואל כענין', כי עם הארץ לא יודע בכלל שצריך לשאול, וגם כששואל אינו יודע מה לשאול, אבל תלמיד חכם שמכיר את המושגים, יודע שצריך לשאול וזוכה להיות 'שואל כענין' שמעמיד נכון את השאלה 'שאלת חכם חצי תשובה', ומקבל תשובה מדויקת 'משיב כהלכה', וכך מגיע לקיים מצות סוכה כהלכתה, בכל פרטיה ודקדוקיה. יהי רצון שנזכה אמן כן יהי רצון.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'פרגולה קבועה בסוכה'

צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי

בהרבה בתים מתקינים בחצר או במרפסת פרגולה קבועה שעומדת כל השנה ועשויה מקרשי עץ חזקים, בגיליון שלפנינו מתבאר, האם פרגולה שהיא מעמיד לסכך כשרה להיות מעמיד או לא. והאם פרגולת הצללה כשרה לסיכוך או לא. אם נניח שכשרה לסיכוך, האם חייב לנענע

יודעי תרועה

בס"ד

לקראת יום ראש השנה הכובנה מעשיית למנחות תקיעת שופר יתיקים שיעור בענין

דיני וסדר התקיעות כהלכתא

עיי בעל התפועה הרוחני והתמנהח

הרה"ר מנחם אביטן שליט"א

רמ"מ בשיבת "באר המלמד"

חבר "השופר" ו"בית שופר"

בביתנו יש פוסק קרל' שפנתו ביום שואל יודעים

ביום תמישי כ"ז אלול בין השעות 2:00-5:00 בבגדים

משא השופר

מקור סדר התקיעות כפי רה"ר בומנו / השופר השנתון במסרים / שיעור אורח השופר שבתים ותרועה / בירת הירושלם / דבר ששנה אחת שופר משופר / התורה לרוחני חסיד הרבי

שמעו ותחי נפשכם

שיעורי הילכתא מתקיימים ע"י ועד ירדו הילכתא

ועד ירדו
הילכתא
לדעת לחיות כהלכה

נגון שיעורים מבלים בלילה מתחילים לרבות ליבם של חובבי התורה
אם אין קמח אין תורה. פליטת השיעורים בבתות וזה מומקדים רק מבית התרומות שלכם
חיינו נקשרו ושלל ושלל בהדאיות השיעורים. הרב ברוך סבילר 583-522-604

מערכת 'הילכתא' מברכת את אלפי קוראי הגיליונות וכל בית ישראל, בברכת כתיבה וחתומה טובה, תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה, ויתקבלו כל התפילות ברחמים וברצון לפני ארון כל, אמן.

לבית שמאי פסולה שאינה לשם חג, והלכה כבית הלל שהסוכה כשרה כי לא צריך סוכה לשם חג. ובלבד שיחדש בה דבר עתה בגופה לשם חג.

סוכה ישנה שלא חידש בה דבר, לדעת **הבית יוסף** הסוכה פסולה. ואילו לדעת **המגן אברהם** והט"ז **והנהר שלום** והחיי **אדם והבכורי יעקב**, והמשנ"ב (ס"ק ד ושער הציון ס"ק ד), הסוכה כשרה. אולם כתבו שלכתחילה מצוה לחדש בה דבר, כדי שלא יבואו להתיר גם באופן שבנאה מתחילה לשם דירה שפסולה מדאורייתא. וכל שכן בסוכות גנב"ך ורקב"ש מצוה לחדש בה דבר לשם חג.

סוכה שעומדת משנה לשנה, מבואר **במגן אברהם** (סימן תרלח ס"ק ב), ו**במשנ"ב** (סימן תרלו ס"ק ז), שגם אם מתחילה עשאה לשם חג, העשייה שהיתה לשם חג בטלה אחרי החג, ואף לכשרה שהרי נעשית מתחילה לשם צל, מכל מקום צריך לחדש בה דבר.

אופן חידוש הסוכה, כתב **בשו"ע** (סימן תרלו סעיף א) שמספיק או טפח על טפח במקום אחד, או כלשהו לכל אורך הסוכה או רחבה. וכתב **במאמ"ק** (סוכה דף ט), ו**בערוך השולחן** (סעיף ב), צריך להגביה מעט את הסכך כשיעור זה, ויניח בחזרה לשם מצות סוכה.

שתי סוגי פרגולות

פרגולת מעמיד: באופן כללי ניתן לחלק את סוגי הפרגולות לשנים, הסוג הראשון הוא 'פרגולת מעמיד' כלומר שהפרגולה הוא רק מעמיד עבור מוצר נוסף; קרשי הפרגולה עשויים בקרשים ארוכים לרוחב, לעיתים מוסיפים גם קרשים קטנים בין קורה לקורה, כך השתי וערב יוצרים ריבועים עם חורים גדולים של מטר על מטר. בקיץ מניחים עליו הצללה, בחורף מניחים עליו חיפוי מפני הגשמים, ולפני סוכות מורידים את הקירוי ומניחים סכך כשר על קורות הפרגולה (כמה פרטי דינים חשובים ששייכים לכאן, הופיעו בגיליונות עומק הפשט 406-407-408).

בפרגולת מעמיד, כיון שהוא מין הכשר לסיכוך כשר להיות 'מעמיד'. וכמבואר **בחוט שני** (סוכות עמוד ריא) שקורה שהעמידה שלא לשם צל כשרה להיות מעמיד, כי גזירת מעמיד נאמרה רק בדבר שאילו יסכך בו יפסל, וקורה זו אם יסכך בה לשם צל תהיה כשרה.

והוסיף **בחוט שני**, שאפילו אם יש בקורה חריץ שמחזיק את הקרשים לא נחשב לבית קיבול שפוסל אותו מדין מקבל טומאה. כדי כלי עץ העשוי לנחת, ועוד שעשוי לשימוש במחובר לקורה, ועוד סברות שאינו נחשב מקבל טומאה.

פרגולת הצללה: הסוג השני הוא 'פרגולת הצללה', שבגג הפרגולה קבועים ומונחים קרשים דקים, פעמים עושים זאת בצורה שהקרשים צמודים זה לזה, ופעמים יש רווח כלשהו ביניהם, ומניחים אותם באלכסון מיוחד להצללה מקסימלית ומניעת הצטברות גשמים על הקורות, כך שהפרגולה עצמה יוצרת צל ומגינה מהשמש. פרגולה זו כפופה לדיני סכך וכשר פסול.

להלן יבואר, שיש כמה צדדים לספק; א. פרגולת הצללה פסולה מדין ביתו של כל ימות השנה, ולא מועיל בה לחדש בה דבר, אלא צריך לנענע את כולה. ב. פרגולת הצללה כשרה כי לא נקראת ביתו של כל ימות השנה.

את הסכך של הפרגולה קודם חג הסוכות, או שמספיק לחדש בה דבר.

1. צריך סוכה לשם צל

סוכת היוצרים: מבואר **בגמ'** (סוכה דף ח:), ונפסק **בשו"ע** (סימן תרלו סעיף ו), סוכת היוצרים, הפנימית שדר שם ועושה קדרות אינה סוכה, ומבאר **רש"י** (דף ח: ד"ה פנימית, ובדף יד. ד"ה ר' מאיר) שלא צריך לשם חג, אלא כיון שהיא דירתו כל השנה שרוב תשמישו וסעודתו ושינתו שם, אינו ניכר שדר בה לשם מצות סוכה, והחיצונה שמוכר שם קדרות יוצא בה מצות סוכה, שהרי אינו דר בה כל השנה וניכר שדר בה לשם מצוה.

סוכת גנב"ך: בהמשך הסוגיא מבואר **בגמ'**, ונפסק **ברמב"ם** (סוכה פרק ה הלכה ט), ו**בשו"ע** (סימן תרלה סעיף א), סוכה אפילו שלא נעשית לשם מצוה כשרה, ובלבד שתהא מסוככת כהילכתא - שתהא עשויה לצל ולא לצניעות בעלמא. כגון סוכת גנב"ך (גוים, נשים, בהמה, כותים) ורקב"ש (רועים, קייצים, בורגנין, שומרי שדות) כשרה. אבל סוכה שנעשית מאליה, פסולה, לפי שלא נעשית לצל.

לשיטת **הב"ח** (סימן תרלה), נחלקו הראשונים האם סיכוך לשם דירה פוסל מדאורייתא, לדעת **רש"י** אם סיכך כדרך שמסוככין לצל אפילו סיככה לדירה כשרה, ולכן סוכת היוצרים פסולה רק מדרבנן שאינו ניכר שדר לשם סוכה, ואין חסרון מדאורייתא במה שסיככה לדור, ושונה מנסרים שאין עליהם שם סוכה כלל שנראה כבית. **והר"ן** (דף ד. ד"ה שתי סוכות, ד"ה סוכת גנב"ך), חולק וסובר שעשויה לדירה פסול מדאורייתא, ולכן פירש בסוכת גנב"ך שעשאה לצל פירושו שאינה עשויה לדירה ואוצר. ובסוכת היוצרים, הפנימית אינה סוכה כי עשויה לדירה ולא לצל. ומסיק **הב"ח** שצריך להחמיר כדברי הר"ן.

מאידך **לשיטת הט"ז והמגן אברהם** (סימן תרלא ס"ק א, ובפרי מגדים שם) ו**הבגדי ישע והמשנ"ב** (ס"ק א ושער הציון ס"ק ד), הראשונים לא נחלקו בזה, וגם **רש"י** מודה **לר"ן** שאם עשאה לשם דירה פסולה מדאורייתא, למרות שאין צריך עשייה לשם חג, מכל מקום צריך עשייה לשם צל, ואם עשאה לשם צניעות או לשם דירה או לאוצר אינה בכלל סוכה. ובסוכת היוצרים סובר **רש"י** שעשויה רק לצל ולא לדירה, ולכן אינה פסולה מדאורייתא משום בית, ופסולה רק מדרבנן כיון שדר בה כל ימות השנה.

ופירש **הלבוש** (הביאו במשנ"ב ס"ק א) שנדרש **המפסוק** (דברים פרק טז פסוק יג) **חַג הַסֹּכֹת תַּעֲשֶׂה** כלומר תעשה לשם סוכה להגין תחת צילה, דבשביל צל הוא דמקריא סוכה שסוככת שם החורב. והסימן להבחין האם הסוכה נעשית לשם צל, שאם מסוככת היטב, ניכר שעשאה להגנה מהשמש ולא צל בשביל צניעות.

ומדגיש **בביאור הלכה** (ד"ה כגון) שאם אינו גר שם כל השנה ממש אלא רק בקיץ, אינו נחשב דירה קבועה וכשרה לסוכה.

2. לא צריך לשם חג

סוכה ישנה: מבואר **במשנה ובגמ'** (סוכה דף ט). ונפסק **ברמב"ם** (סוכה פרק ה הלכה ט), ו**בשו"ע** (סימן תרלו סעיף א), סוכה ישנה שעשאה בסתמא קודם לחג שלשים יום,

3. ספק אם פסול בהחלט

גם וגם: הכלל הוא שאם עשאה לשם צניעות או לשם דירה או לאוצר פסולה מדאורייתא וצריך לנענע את כולה כדי להכשירה, ואם עשאה לצל כשרה וצריך לחדש בה דבר. ובפרגולת הצללה, בדרך כלל בנוסף למטרת צל, הפרגולה נעשית גם למטרת פרטיות וצניעות, להרגיש 'היימיש' לאכול ולשתות בחצר וכדומה, ותלוי במחלוקת הפוסקים שיובא להלן בדיון סכך שנעשה גם למטרת דיורין האם מקלקל או לא. עוד יתכן שאינו נחשב מקום דיורין, שהרי אין רוב תשמישו שם כלשון רש"י בטעם פסול חדר הפנימי לפי שרוב תשמישו שם, ועוד שהרי אינו ראוי לימות הגשמים.

והנה ידוע מה שכתב בשו"ע הרב (סימן תרכו סעיף א, סימן תרלו סעיף ב) שאם הסוכה עשויה גם לדירה ולא להסתופף בצלה בלבד, או שאר תשמיש שצריך לעשותו במקום צנוע כל שאינה עשויה לצל בלבד אין זו סוכה אלא בית. ולפי דבריו כתב החלקת יואב (שו"ת תניינא סימן ג), שסוכה המשמשת גם לדיורים במהלך כל השנה, כיון שנשאר כל השנה נחשב שעשאה גם לשם דירה, ופסולה. ולפי צד זה לא יעיל לחדש בה דבר אלא צריך לנענע את כולה.

ובאבני נזר (או"ח סימן תענד), הסכים לכך שאם גר בסוכה כל השנה הסוכה פסולה, אלא שהסתפק אם הוסיף כיסוי נוסף מוכח שהסכך עצמו לא חשיב דירה, והרי זה כחדר החיצוני של סוכת היוצרים, ואם מחובר בצריים נחשב שהוא חלק ממנו.

מאידך לפי דעת הגר"ש יעקב פישר זצ"ל (קובץ שבתות חלק א סימן סא, שבות יצחק סוכה סוף פרק ז), בדרי השו"ע הרב נאמרו רק בדבר שעשוי לקביעות דירה, אבל בפרגולה שניכרת במהותה שהיא עשויה לישיבת ארעי וצל ולא לדיורים, אין חסרון שדעתו להשתמש בקביעות לתשמיש של צל. וגם הראיה של האבני נזר אינה שייכת בפרגולה, כיון שסתם פרגולה הוא לשם צל ולא לשם דירה וכאשר מכוין שבסוכות יהיה רק לשם צל, אין חיסרון שאחרי סוכות הוא מתכוין שישמש כבית.

קבוע: יש מקום לפסול את הפרגולה על פי שיטת תוס' (סוכה דף ב. ד"ה כ"י) הובא בשער הצינון (סימן תרלג ס"ק ו), שהסוכה נקראת על שם הסכך, וצריך לעשותו עראי, ואם קבע את הגסרים במסמרים הסוכה פסולה. ולפי זה פרגולה קבועה במסמרים פסולה, ויתכן שגם פרגולה בלי מסמרים נחשבת קבועה על ידי השחלה או תקיעה בחריצים, שנתקעת בחוזק כמו מסמרים.

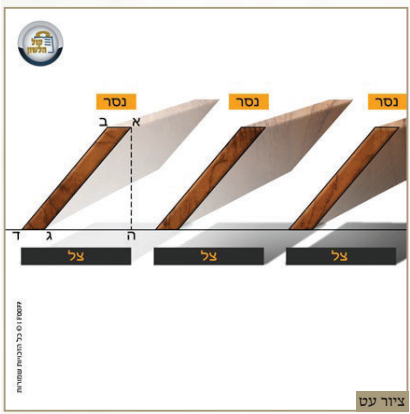
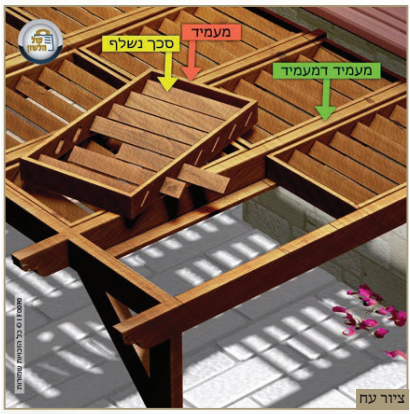
וכן נקט הג"ר ישראל יעקב פישר זצ"ל (שו"ת אבן ישראל חלק ט סימן נב, הליכות אבן ישראל פרק כב סעיף יא והערה 14), שאם הסכך קבוע ותקוע בחוזק ואי אפשר להנכים ולהוציא הסכך, הסוכה פסולה, כי צריך שהסכך יהיה מיטלטל.

ויש שהוכיחו (אמרי יעקב סימן מה, קובץ ישרון ירח האיתנים עמוד קיט), מכח הסתירה **במשנ"ב** (סימן תרכט ס"ק לו) שהזכיר את התרומת הדשן (סימן פט) שתלוש ולבסוף חיברו כשר לסיכוך, הרי שהתרומת הדשן הכשיר בסכך קבוע במסמרים, ובהכרח שרק אם הקביעות גורמת שלא ירד גשם ונראה כעין בית פסול, אבל קביעות בלי גשם אינה פוסלת, וכפי שכתב בשו"ת האלף לך שלמה (או"ח סימן שסו) שפסול של קבוע במסמרים הוא רק באופן שהוא מונע מהגשם להיכנס לסוכה. ואם כן בפרגולה כשר כיון שנכנס גשם.

אולם נחלק עליו בשו"ת שבט הלוי (חלק י סימן צג) שמשמעות השער הצינון שאין חילוק אם נכנס גשם לסוכה, אלא ההבדל הוא בין נראה כבית שבזמנם קירו בהם בתים, ללא נראה כבית. ולפי זה בפרגולה יש לדון האם נראה כבית.

לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (ספר הסוכה חלק ב סוף פרק מו,

המחשות מתוך ספר מראות סוכה קול הלשון

שבות יצחק חלק ג סוכה עמוד פא), אם הפרגולה קבועה במסמרים תלוי במחלוקת הפוסקים בדין סוכה קבועה, וכיון שהמשנ"ב פסק שהסוכה פסולה יש לאסור. והוסיף שגם נסרים התפוסים בחריצי הקורות או דבוקים בדבק, דינם כמו בסכך תקוע במסמרים.

נסר רב: לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (קובץ תשובות חלק א סימן סג, ספר הסוכה חלק ב סוף פרק מו, שבות יצחק חלק ג סוכה עמוד פא), על פי דברי הרשב"א (שו"ת חלק א סימן ריג) שנסרים מחוברים זה לזה נקרא נסר אחד רחב ד', וגם המתיירם שהביא הרשב"א דברו רק באופן שהיה מרחק בין הנסרים, אבל כאשר צמודים זה לזה, לכל הדעות נחשב כנסר אחד.

ואם כן בפרגולה שמוחברת במסמרים יש לחוש לגזירת תקרה, ואין להרכיב במסמרים את המסגרת עם הקורות למטה שאז נחשב כנסר ד', אלא ירכיב למעלה במסגרת על הסוכה (ולא יחבר במסמרים לקיר שיש חשש פסול מצד קביעות), וזה על פי דברי המגן אברהם (סימן תרכ"ו ס"ק 1) שמצטרפים לנסר אחד רק באופן שחיבר את כולם יחד ואחר כך הניחם על הסוכה, אך אם קובע אותם למעלה באופן כזה, אינם מצטרפים.

גזירת תקרה: מבואר בשו"ע (סימן תרכ"ט סעיף יח) נהגו שלא לסכך כלל בנסרים משופים אפילו פחות מד'. ולכאורה בפרגולה שעומדת כל השנה היא בכלל המנהג שלא לסכך בנסרים משופין.

לגבי פלפונים דנו האם להכליל אותו בגזירת נסר, ולפי הנהוגים לסכך עם פלפונים, אפשר לומר שפרגולה דינו כמו פלפון, מאידך יתכן שפרגולה יותר חמורה, כי דומה מאוד לנסרים של בנין, שהקורות משופין היטב וצבועים ומשולבים אחת בשנייה כמו בנין של עץ. ועיין חוט שני (סוכה עמוד רטו), שאם הנסרים משופין היטב בצורה שיש לחוש שעושים מזה תקרה יש להחמיר בזה.

לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (ספר הסוכה חלק ב סוף פרק מו, שבות יצחק חלק ג סוכה עמוד פא), במקום שהמנהג לסכך בפלפונים, טוב שלא לסכך בנסרים של פרגולה רחבים יותר. ועיין חוט שני (סוכה עמוד רטו), שהיה מעשה שהחזו"א התייר לסכך בנסרים רוחב 14 ס"מ.

4. לחדש בה דבר

תנאי ההכשר: אם נניח שהפרגולה כשרה לסיכוך, עדיין בכדי שיהפך להיות כשרה לחג הסוכות, נדרשים התנאים הבאים: עלתה מרובה מתמתה, שיהיה הקורות שיוצרים צל ממין גידולי קרקע, אינו מקבל טומאה, אינו מחובר עם מסמרים, אינו תקוע בחוזק שיתכן שדינו כמסמרים.

אם ישראל שומר תורה ומצוות בנה את הפרגולה לשם מצות סוכה, כשרה לאותה שנה ולא צריך לחדש בה דבר. עבר עליה החג ורוצה לשבת בסוכה לשנה הבאה, צריך לחדש בה דבר לשם מצות סוכה כדיון סוכה ישנה. בנאה ישראל לשם צל יותר משלשים יום קודם חג הסוכות, או אם קנה מגוי בית עם פרגולה בנויה לשם צל, לכתחילה צריך לחדש בה דבר לשם מצות סוכה גם באותה שנה שהתקין את הפרגולה (ט"ז סימן תרלו סעיף ג, ומשבצות זהב שם, ומשנ"ב ס"ק ד).

5. נענוע

אופן הנענוע: מבואר במשנ"ב (סימן תרלה ס"ק א) אם

בנאה לשם בית, או לצניעות, או לאוצר, הסוכה פסולה. ומבואר בביאור הלכה (שם ד"ה כגון) שבכל אופן שפסול משום דבר של כל האילן, לא מועיל להכשירה על ידי שיחדש בה דבר, אלא צריך לנענע את כולה. ואופן התיקון מבואר במשנ"ב (סימן תרלו ס"ק ח) שאם מגביה את הסכך וחוזר ומניחו לשם סוכה כשרה.

עוד מבואר בשו"ע (סימן תרכ"ט סעיף ב), לגבי סוכה שתחת האילן, שאם קצץ את האילן בשביל שהוא יהפך להיות חלק מהסיכוך, כשר בתנאי שינענעו, באופן שמגביה כל ענף וענף לחוד, ומניחו בחזרה על הסוכה. ומבואר במשנ"ב (ס"ק יד) שמספיק להניח עם מחשבה לשם צל, ולא צריך דוקא להניח לשם סוכה.

לדעת הג"ר שמואל הלוי ואזני זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן קמ) באופן שצריך מעיקר הדין להגביה, צריך להגביה כל אחד בנפרד. ולדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני סוכה עמוד קצה) מספיק להגביה את כל הקנים יחד, וכן מספיק להגביה צד אחד של העץ ואחר כך את הצד השני. ואם מעביר אותו למקום אחר, לא צריך להגביה דוקא לגובה מסוים, אך כשמניח חזרה באותו מקום, יתכן שצריך לפחות טפה, כדי שיהיה ניכר שמנענע.

ויש לציון שלגבי חבילה כתב המשנ"ב (סימן תרכ"ט ס"ק מד) בשם הב"ח חבילה שהניחה כדי לייבש ורוצה לסכך בה, שצריכה מדאורייתא גם התרת האגד וגם ניענוע, צריך להזיזו ממקומו.

ולגבי פרגולה שמתקן גגון מעליה, וראויה גם לימות הגשמים, יתכן שגרע יותר ונחשב ביתו של כל ימות השנה, לפי המשנ"ב (סימן תרלו ס"ק ח) שגם אם סגר את הגג הנפתח מעל הסכך, ורגו שם כל השנה, נחשב שהסוכה היא ביתו של כל ימות השנה ופסולה, שהרי זה בית קבוע ולא דירת ארעי. ולכאורה לפי זה הסוכה פסולה מדינא, וצריך נענוע של כל הסכך.

אולם יש להתיי על פי מה שכתב בספר הסוכה (חלק ב עמוד תקצד) בשם הג"ר שלמה זלמן אירבאך זצ"ל לגבי סוכה עם גג רעפים מעליה, שהסוכה כשרה שהרי מגלה דעתו ירח הרעפים הם ביתו של כל ימות השנה, והסכך מיועד רק לסוכות. ורק באופן שהרעפים גבוהים יותר ואינם מונחים על הסכך ממש הסוכה פסולה, הואיל ובכל השנה רואים בעיקר את הסכך ולא את הרעפים, יש לחוש לדברי הבכורי יעקב כאילו גם בחג הוא דר בדירה כל השנה ופסולה כדיון הסוכה הפנימית של יוצרים, וצריך להגביה את הסכך ולחזור ולהניחה, ולכאורה סברות אלו שייכות גם לגבי פרגולה. ועיין במאמר של הג"ר מרדכי פירר שליט"א (ישורון) על האיתנים עמוד ככ) בדין פרגולה משניחים עליה כיסוי במשך השנה, שמסיק שהסוכה כשרה.

6. תעשה ולא מן העשוי

דפנות: אם בזמן שהתקין את הפרגולה לא היו דפנות לסוכה, הסכך נפסל מדין 'תעשה ולא מן העשוי' וצריך נענוע גמור ולא מספיק לחדש בה דבר. ואם היה דופן טפח סמוך לסכך (לשיעור הגר"ח נאה 8 ס"מ לשיעור החזו"א 10 ס"מ), הסוכה כשרה, וכמבואר ברמ"א (סימן תרלה סעיף א) לגבי 'חוטט בגדיש'.

מצוי שהמסגרת של הפרגולה יש לה טפה, וצריך להעמיד תחילה את המסגרת, ועליה את הסכך, כך לא יפסל

ק"ק מודיעין עילית

בראשות אב"ד רב העיר הגאון רבי מאיר קאסר שליט"א

פ"ס

יום שלישי כ"ח אב תשפ"ט

הרב יחזקע בלאו שליט"א רחש לפי דבר טוב לתכנן סוכה שהרכבה וזכורה בקל, והנה מהרדתי אף לפי שיטת מרן החו"מי לחתמו במעמד דמועמי. ואין לחוש שתומרים הקובים מעבר לעבר מקבלים טומאה לעת החו"מי (קמ"ג), משום שאינה כלי, ואינה מלטלת, ועשויה לשמש קרקע על פן שיהיה לסוכה לכתמי.

בע"מ

י"ג אב תשפ"ט
ש"ס אב תשפ"ט
י"ג אב תשפ"ט

סוכת חזון אי"ם
סוכת חזון איש
ברכבה קלה ונוחה.
מגודלת דגים
מבנה זמני
מאוזן מחירו ומשקלו

החמ"ם למסחר במחיר ממוחזר וגם במחצות

סוכת חזון איש

משה ראשי בני ברק «רוזנבלט» האדמו"ר מרן חזון אי"ם
052-6255953 | 054-5244101
לרשימת עמודים | להזמנת עמודים

מקום ראשי בני ברק «רוזנבלט» האדמו"ר מרן חזון אי"ם
052-6255953 | 054-5244101
לרשימת עמודים | להזמנת עמודים

מעמד דמעמיד: השנה לקראת חג הסוכות תשפ"ד הופיע לראשונה פטנט חדשני לבניית סוכת 'חזון איש' (שגם מעמיד דמעמיד יהיה מדבר הכשר לסיכון, גידולי קרקע או מחובר לקרקע, ואינו מקבל טומאה). בהרכבה קלה ונוחה, ניתן לרכוש ערכה ככל דורש, כאשר הקורות משולבים זה בזה, על ידי חורים מפולשים שיש בקורה אחת, עם בליטות בקורה שכנגדה.

לאחרונה המוצר קיבל מכתבי הסכמה מאת גדולי הפוסקים הג"ר ישראל הלוי שטרנבוויץ שליט"א (מכתב מתאריך ח' ניסן תשפ"ג), הג"ר שבע צבי רוזנבלט שליט"א (מכתב מתאריך תמוז תשפ"ג), בד"ץ ק"ק מודיעין עילית בחתימת ידי הג"ר מאיר קסלר שליט"א, הג"ר ישראל ש. זיכרמן שליט"א, הג"ר יהודה קנר שליט"א (במכתב מתאריך יום שלישי כח אב תשפ"ג).

מקוצר הגיליון לא נרשום את כל המראי מקומות בנושא, וציינו להם הרבנים הגאונים במכתבם, וכמה מהדברים קשורים למה שנכח בגיליונות בנושא הסכך, ניתן להשיגם את המכתבים במערכת 'הילכתא' הערות וקבלה יתקבלו ברבה.

שבע צבי רוזנבלט
רב בא"ד בני ברק
יהודי בני ברק

שחבצ' ז. רוזנבלט
Rabbi of Be'er Sheva
Rabbi of Kfar Saba (Rosh HaYeshiva)

מכבוד הרב יחזקע בלאו שליט"א

הערה: המכתב נשלח ביום חמישי, כ"ח אב תשפ"ט, שעות הערב, והוא נחשב כמכתב קבול.

הערה: המכתב נשלח ביום חמישי, כ"ח אב תשפ"ט, שעות הערב, והוא נחשב כמכתב קבול.

הערה: המכתב נשלח ביום חמישי, כ"ח אב תשפ"ט, שעות הערב, והוא נחשב כמכתב קבול.

הרבני רבי יחזקע בלאו שליט"א
יום שלישי כ"ח אב תשפ"ט

הרבני רבי יחזקע בלאו שליט"א
יום שלישי כ"ח אב תשפ"ט

הרבני רבי יחזקע בלאו שליט"א
יום שלישי כ"ח אב תשפ"ט

הרבני רבי יחזקע בלאו שליט"א
יום שלישי כ"ח אב תשפ"ט

סימן תעג) לגבי קורות של סוכה, שנחשבת ככלי העשוי לנחת, ואפילו שיש בהם בית קיבול, הם הרי כל עומדים להיטלטל כשהסוכה בנויה. וכעין זה מבואר גם במקדש דוד (סימן נד) בשיטת הראב"ד. עוד מבואר באבני נזר, שהשקע החקוק בקרשים אינו נחשב כלי המקבל טומאה, כי הוא נועד לשמש עם הקרקע, ובאופן כזה אינו מקבל טומאה.

מקורות: מאמר של הגר"ע פריד שליט"א (שערי הוראה קובץ עמוד קא, ואזמרה לשמן 181 תשרי תשפ"ג בקצרה בעמוד טו, ואזמרות בעמודים כב-כה), ספר הסוכה (חלק ב פרק מו), אספקלריה (עמודים 11-16-17, גיליון 49 עמודים 6-8, גיליון 51 עמודים 11-12), מראות סוכה (קול הלשון עמודים 181-172), משנ"ב דרשו (סימן תרכט ביאורים ומוספים מספר 36).

משום תעשה ולא מן העשוי, וצריך לשים לב שהמסגרת תהיה טפח מתחת הסכך. (ספר הסוכה חלק ב עמוד פג).

7. חורים במסגרת הפרגולה

בית קיבול: באופן שהקרשים של הפרגולה 'נכנסים' בתוך חורים יעודיים במסגרת עץ שסביב הסוכה, יתכן שהקרשים של המסגרת נחשבים מקבלי טומאה, משום החורים שנחשבים כלי קיבול. ואם מסקך עליהם באופן כזה הוא נחשב כמעמיד דבר המקבל טומאה, ומבואר בגמ' (סוכה כ"א): ונפסק בשו"ע (סימן תרכט סעיף ז) שגזרו לא לעמיד דבר במקבל טומאה, שמה יראה לטכך בו.

אולם עם בחוט שני (סוכות עמוד ר"א) והאריך בזה הג"ר עמרם פריד שליט"א וכשר למעמד, שהיה כלי שמויעד להיות מונח כל הזמן בתחת המעמד, שהיה כלי מלא, אינו מקבל טומאה. וכן מבואר בשו"ת אבני נזר (או"ח

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן
הזוכה בהגרלת גיליון 408 בסך 100 שקל מזומן
האברך החשוב הר"ר ברוך ליבמן שליט"א
כולל אבי עזרי' תפרח

שאלה: מה הדין במדרגה בנויה בדופן הסוכה, ומדוע?

עיקר השאלה כאשר הגדר יותר מג' טפחים רוחב ופחות מ' טפחים גובה, האם יש דין שהדופן תתחיל סמוך לקרקע? האם מותר לשבת על גבי המעקה ולאכול כשאין בה גובה ' וכשיש בה גובה י? האם יש הבדל אם יש בסוכה ז' על ז' בלי הגדר, אם הגדר קבועה בצד אחד או בכל הצדדים?

מקורות: הג"ר שלמה זלמן אויערבאך (ספר הסוכה חלק ב עמוד מא), ארחות רבינו (חלק ג עמוד ח), הליכות אבן ישראל (פרק כב סעיף לו), אור לציון (חלק ד סימן כו אות ז), אשרי האיש (פרק כד), שבת הלוי (חלק ח סימן קמה), חוט שני (סוכות עמוד רלא), תשובות והנהגות (כרך ד סימן קסב), הג"ר מאיר שמואלביץ (ישרון לא עמוד קיז, ישרון ירח האיתנים עמוד קב), ספר הסוכה (חלק ב עמודים כט-מג), בית מלא (עירובין מעמוד תנז עד עמוד תקלג), מראות סוכה (עמוד 160).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולתכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול השו"ן', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לעילוי נשמת
הג"ר יוסף בן הג"ר יצחק צייניריט זצ"ל
נלב"ע י"ח אלול ת.נ.צ.ב.ה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- לשם צל:** סוכה, אפילו שלא נעשית לשם מצוה, כשרה. והוא שתהיה עשויה לשם צל, אבל אם עשאה לצניעות, או לדור בה כל השנה, או לאוצר פסולה.
- לחדש בה דבר:** סוכה שלא עשאה לשם מצוה, וכן סוכה ישנה, לכתחילה צריך לחדש בה דבר, טפח על טפח במקום אחד, או משהו באורך / רוחב כל הסוכה.
- נענע:** סוכה שלא עשאה לשם צל, לא מספיק לחדש בה דבר אלא צריך לנענע את כולה. אם נגביהו ומניחו במקום אחר לא צריך טפח, ואם מניחו באותו מקום צריך להגביה טפח.
- פרגולת מעמדי:** פרגולה להעמיד את הסכך כשרה אפילו שלא הגיחה לשם צל, בתנאי שיהיה ממין הכשר לסיכוך. וגם אם יש בה חריצים כשרה ואינה נפסלת משום מקבל טומאה.
- פרגולת הצללה:** אם עשאה לשם סוכה, או לשם צל תוך ל' יום לחג כשרה, ולשנה אחרת יחדש בה דבר. עשאה לדירה / לאוצר / לצניעות פסולה, וצריך לנענע כולה. ואם עשאה לשתי מטרות דנו בה הפוסקים.
- תנאי כשרות:** לא יחבר את הסכך במסמרים ולא ידביקם בדבק ולא יהיו תקועים בחוזק, לא יחברם זה לזה למטה, רק למעלה. לא יסכך בסוסים רחבים יותר מפלפונים. יקפיד שלפני הנחת הסכך יהיה לפחות דופן טפח.

עדכוני הלכה

למשן נהדרל מעשך דיינו

עדכון חשוב: בקונטרס 'חיובי תשלום בתחבורה ציבורית' נכתב שלדברי מנהלי חברת נתיבי אקספרס / אקספרס בית שמש / כרמלית, צריך להחזיר חובות שחיביים לחברה.

כעת, התקבל עידכון חדש מכותבי הקונטרס, שהתברר לאחרונה במכתב שנשלח מהחברה לאחד הנוטעים, ש"החברה אינה רשאית לגבות חובות תשלום בדעבד". וכך אישר מנהל פניות הציבור של החברה שניתן לפרסם לציבור את תוכן התשובה.

עורכי הקונטרס מבקשים את סיוע הציבור בשליחת תגובות נוספות ועדכונים חדשים לתועלת הציבור, במייל המערכת gmail.com@6007489

נושא הגיליון הבא:

'מדרגה בדופן הסוכה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הגיליון הוקדש לע"נ הבה"ח מוותיקי הלומדים בישיבת מיר
כמר זוסיא (זושא) יהודה היזלר ז"ל
ב"ר יבדלחט"א הג"ר מרדכי אהרן שליט"א
נלב"ע בחטף ט"ז אלול תשפ"ב ת.נ.צ.ב.ה.

גיליון שבועי עומק הפשט
 שיעורים יומי עיון
 בית הוראה טלפוני
 ביורוי הלכה אקטואליים
 קו מידע הלכתי
 חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי
 02-5377-085

5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...